

מרכז המידע והידע הלאומי למערכת הביטחון
מסמך מספר 43

המגפה ביהו"ש מתפשטת, אך בקצב לא ידוע עקב מיעוט בדיקות; המגע בין האוכלוסיות מצריך תיאום מדיניות ישראלי-פלסטיני

עיקרי הדברים

- 1. קצב העלייה במספר חולים המאובחנים ברשות הפלסטינית איטי בשלב זה, ומוכפל אחת לשבוע וחצי. עם זאת, להבנתנו, הרשות אינה מבצעת די בדיקות כדי לברר את היקף התחלואה האמיתי. כמו כן, החוסר בבדיקות מקשה על הרשות לנטר מוקדי תחלואה (שכונות וכפרים, משפחות של פועלים שהסתננו חזרה לרשות) ולטפל בהם נקודתית. לכן, להערכתנו, אפשר שקצב ההדבקה האמיתי גבוה מהמדווח.**
- 2. ישנם כמה גורמים שבסבירות גבוהה מאיצים את התפשטות הנגיף ביהו"ש, ובמוקדם המשך החיכוך עם האוכלוסייה הישראלית והקושי לזהות ולבודד חולים ביעילות, נוכח מיעוט הבדיקות. בראייה קדימה, קצב ההדבקה עשוי לגבור בואכה חודש רמדאן¹ ועונת הקיץ, מפני שבתקופה זו הציבור עלול לציית פחות להגבלות.**
- 3. בהיעדר בדיקות, הרשות נקטה צעדי ריחוק חברתי כדי להאט את קצב ההדבקה ו"לקנות זמן" לצורך הצטיידות בערכות בדיקה, שיפור תשתיות הבריאות (מספר מיטות אשפוז ומכונות הנשמה) ולמידה (טיפולים ותרופות). עם זאת, נוכח הלחץ הכלכלי החלה הרשות לבחון אסטרטגיית יציאה והקלה בהגבלות.**
- 4. להערכתנו, בתרחיש שבו הרשות או ישראל יקלו את ההגבלות על הציבור, יגדל מספר הפלסטינים העוברים לשטח הארץ (פועלים, מסתננים),**

¹ בתעתיק מדויק - רמצ'אן.

דבר שיאפשר הדבקה נוספת ועשוי לגרום להמשך התפשטות הנגיף. **כדי למנוע זאת, יידרשו ישראל והרשות לסנכרן אסטרטגיות יציאה.**

5. חרף הצורך בסנכרון בין הצדדים, בימים אלו מקדמת הרשות **קמפיין הסתה הטופל על ישראל את האשמה בהדבקה מכוונת של פלסטינים**. לכן, סוגיות כמו מעבר פועלים עלולות להוות מוקד למחלוקות ולא לתיאום.

6. **המלצות:**

א. **סיוע** - יש להמשיך ולסייע לרשות להתמודד עם התפשטות הנגיף. מומלץ **לסייע לה לבצע בדיקות ולפענחן**, ובראייה ארוכת טווח יש לוודא כי לרשות אספקה קבועה של ערכות בדיקה וציוד מיגון לרופאים ולציבור.

ב. **הסברה, בייחוד ברמדאן** - יש לסייע למאמצי ההסברה של הרשות לשם מניעת הדבקה, ולקדם ציות להוראות גם בחג רמדאן (23 באפריל עד 24 במאי).

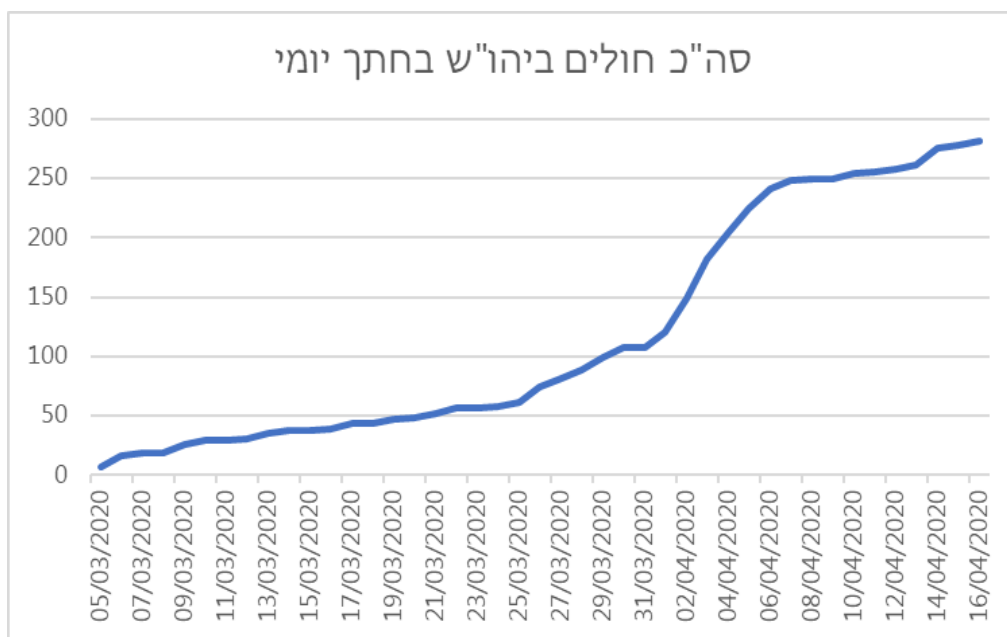
ג. **אסטרטגיית יציאה** - במסגרת בחינה של **אסטרטגיית יציאה**, ישראלית או פלסטינית, **יש לכלול חשיבה על מניעת הדבקה הדדית נוכח החיכוך בין האוכלוסייה ישראלית לפלסטינית**.

ד. **פועלים** - יש לגבש מדיניות ברורה ביחס לפועלים העוברים לשטח הארץ, כדי למנוע הדבקה הדדית, ולאכוף אותה בקפדנות. זאת, בדגש על השלב שבו ישראל תחל לקדם בעצמה אסטרטגיית יציאה מן המשבר ותצמצם את המגבלות על הכלכלה.

ה. **מניעת הסתה** - יש לפעול נגד ההסתה הפלסטינית, תוך שילוב מאמצי הסברה ושיח עם הרשות.

התפשטות התחלואה ביהו"ש

1. מקרה הקורונה הראשון אותר בבית לחם ב-5 במרס, ועד כה אובחנו כ-281 חולים סך הכול (נכון ל-16 באפריל, 18:00) - מתוכם שניים מתו (בן 55 ובת 66) ו-61 החלימו. **מספר החולים המאומתים ביהו"ש מוכפל מדי שבוע וחצי** בממוצע. עם זאת, כיוון שעד כה בוצעו **מעט בדיקות יחסית** ורובן הוכונו למוקדי ההתפרצות - **ישנו קושי לקבוע את קצב התחלואה המדויק ולהערכתנו הוא גבוה מהמדווח.**

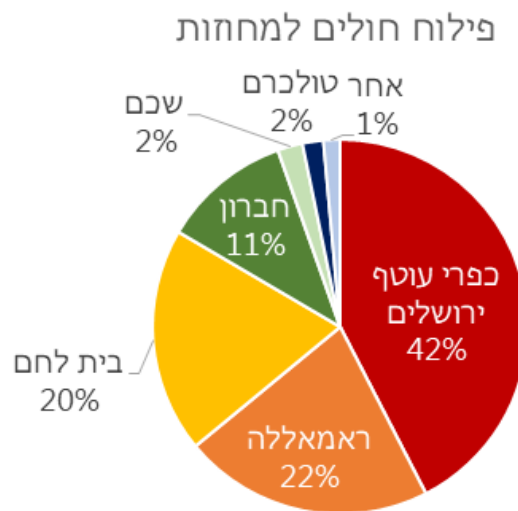
2. ניתן לסמן ארבעה מוקדי התפרצות מרכזיים ביהו"ש:

א. **בית לחם** - נגיף הקורונה זוהה כאמור לראשונה בבית לחם, לאחר ששבעה **מתושבי המחוז נדבקו מתיירים יוונים**. עד כה אובחנו במחוז 56 חולים. רוב החולים בעיר נדבקו בקהילה וארבעה בלבד נדבקו ממגע עם ישראלים.

ב. **ראמאללה** - ההדבקה בראמאללה החלה ב-17 במרס, לאחר **שתושב המקום חזר מבריטניה** כשהוא נושא את הנגיף. תשעה נוספים אובחנו לאחר שחזרו חולים מארה"ב, מתורכיה ומצרפת. ב-30 במרס אותר לראשונה **חולה**

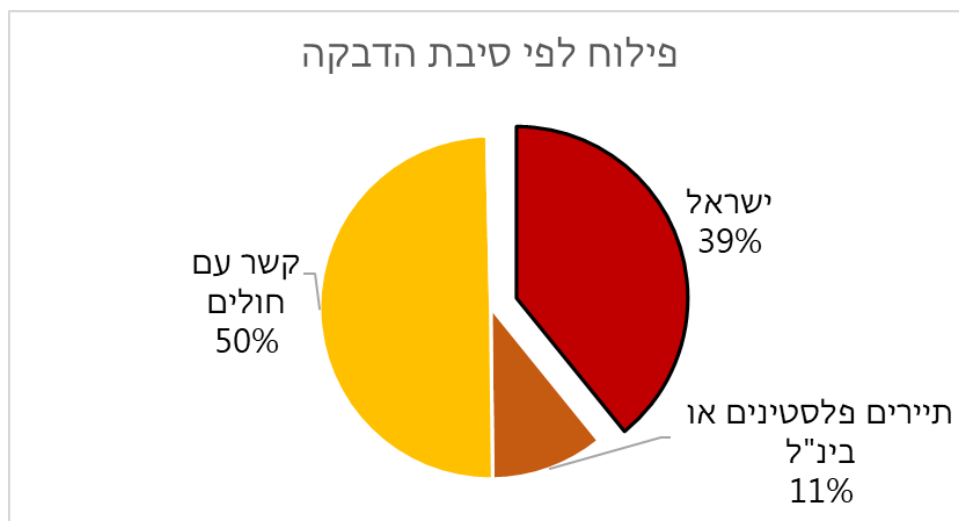
שנדבק ממגע עם אזרח ישראלי, דבר שלהבנתנו תרם להאצת קצב ההדבקה בראמאללה (כשלושה חולים חדשים ביום בממוצע).

ג. עוטף ירושלים - הנגיף אובחן לראשונה בכפר קלנדיה, לאחר שפלסטיני בן 58 נדבק מאזרח ישראלי. מוקדי הדבקה נוספים הם בכפרים בדו, ג'דירה וקטנה, גם הם בשל מגע עם פועלים שחזרו מישראל.

מקורות ההדבקה

3. לטענת הרשות, חזרת פועלים מישראל היא מקור ההדבקה המרכזי ביהו"ש (מעל ל-94 חולים נדבקו לאחר מגע ישיר עם ישראלים, מתוכם קרוב ל-40% פועלים שחזרו מישראל). חלק לא מבוטל נדבק מתיירים שהגיעו לארץ ומתושבי יהו"ש שחזרו מחו"ל (מעל ל-33 איש נדבקו בנסיבות אלו).

צעדי התגובה של הרשות

4. **תגובת הרשות להדבקה בשטחה התאפיינה עד כה בצעדי פעולה מהירים.** מיד לאחר גילוי החולים הראשונים בבית לחם היא הכריזה (5 במרס) על מצב חירום וסגרה את העיר. כמו כן, היא **סגרה את בתי הספר, את האוניברסיטאות ואת המסגדים ואסרה על התקהלות.** בתי עסק רבים סגרו את שעריהם נוכח ההגבלות, ובכללם הבורסה בראמאללה. בצל המשך ההדבקה, ישראל והרשות סגרו (18 במרס) את כל המעברים והרשות אף **אסרה על תנועת אוטובוסים בין המחוזות - צעד שהגביל את תנועת האוכלוסייה.** בשיא צעדיה, הרשות הכריזה (22 במרס) על סגר לילי בכל יהו"ש.
5. במקביל, הרשות הכשירה מתחמי בידוד ומחלקות לחולי קורונה בבתי החולים, **הקימה שתי מעבדות בדיקה ייעודיות** (בבית לחם ובראמאללה) **ופנתה לישראל ולקהילה הבינ"ל לשם קבלת סיוע והנעת רכש עצמאי.**
6. עדיין אי אפשר לקבוע את היקף המשבר הכלכלי שנוצר עקב צעדי הרשות ואת השלכותיו בהיבט זה, אך שר האוצר הפלסטיני, שוכרי בשארה, צפה כי ההגבלות יובילו להתכווצות התוצר המקומי ב-20% ולירידה של 60% לפחות בהכנסות הרשות.
7. לאור הפגיעה הכלכלית המוערכת, וייתכן שגם נוכח לחץ מצד הציבור, **החלה הרשות לבחון אסטרטגיית יציאה** ולשקול הקלות בהגבלות שהושטו על הכלכלה. ראש הממשלה הפלסטיני, מחמד אשתיה, הצהיר (13 באפריל) כי **הרשות תתיר לפתוח משרדים, מכבסות, מתפרות וחנויות למוצרי חשמל ולמוצרי בריאות** בימי שישי בשעות 10:00-17:00, במקביל לסגירת הסופרמרקטים והמכולות בשטחה באותה העת. אשתיה הוסיף כי הרשות **תאפשר למפעלים לחזור לעבוד בהינתן שיוכלו לשמור על בריאות עובדיהם,** לדאוג להסעתם ולהקפיד על כללי הבטיחות.

8. **חג רמדאן** (23 באפריל עד 23 במאי) - המופתי הרשמי של הרשות הודיע (15 באפריל) כי המסגדים יישארו סגורים וקרא למאמינים להתפלל בביתם. בציבור הפלסטיני עולים חששות מ"רמדאן עצוב" (להרחבה ראו מסמך מס' 18).

9. **הסתה נגד ישראל** - לצד הצעדים הנוגעים למיגור המגפה, **החלה הרשות לקדם קמפיין הטופל על ישראל את האשמה להדבקה ביהו"ש**. בתעמולה שהופצה מטעם הרשות נטען כי חיילים ומתיישבים ישראלים הפיצו את הנגיף בכפרים הפלסטיניים במכוון, והדבר זכה להדהוד בדברי בכירים פלסטיניים ובראשם דובר הממשלה, אבראהים מלחם.

מספר הבדיקות

10. עד 16 באפריל (07:00) ביצעה הרשות כ-17,800 אלף בדיקות, שהן כ-6.48 בדיקות לאלף איש. להבנתנו, לרשות אתגרים לכל אורך שרשרת הבדיקות:

א. **מספר הבדיקות** - עד כה **בידי הרשות כ-88 אלף ערכות בדיקה**, היקף שעשוי לאפשר לה להמשיך בקצב הבדיקות הנוכחי לאורך זמן (כמה מאות בדיקות ביום). עם זאת, **מאגר זה אינו מאפשר לרשות להגדיל משמעותית את היקף הבדיקות ולעשות זאת לאורך זמן** - דבר הנחוץ לה כדי לנטר את היקף התחלואה האמיתי ביהו"ש.

ב. יכולת פיענוח - ברשות ישנן שתי מעבדות בדיקה (בבית לחם ובראמאללה), והן יכולות לפענח יחד כ-1,500 בדיקות ביום. כמו כן, הרשות מדווחת על מחסור בחומר המגיב המאפשר פיענוח (ריאגנטים). פערים אלו מקשים עליה להשתמש בכל ערכות הבדיקות שבידיה ולהגדיל את מספר הבדיקות. הרשות פועלת להשיג חומר מגיב ממדינות אחרות, ומתכננת לפתוח ארבע מעבדות נוספות בהמשך.

ג. מדיניות בדיקות - מדיניות הבדיקות הפלסטינית טרם ברורה לנו במלואה. נציגי הרשות טוענים כי נבדקים בעיקר אנשים החווים תסמינים קשים ובני המשפחה הגרעינית של חולים. לדבריהם, כדי לחסוך בבדיקות נמנעת הרשות מלבדוק אנשים שבאו במגע עם חולים ואינם בני משפחתו וכן אנשים החיים באזורים שהוטל עליהם סגר מלא.

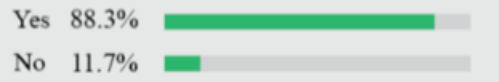
11. להבנתנו, היקף הבדיקות שהרשות מבצעת בשלב זה אינו מאפשר לה לנטר ביעילות את מוקדי ההתפרצות ולהתמודד עימם נקודתית. יתרה מכך, הרשות צפויה להתקשות להגביר את קצב הבדיקות, נוכח פערים במספר הערכות וביכולת הפיענוח - וייתכן שגם לאור מדיניות הבדיקות.

התנהלות הציבור

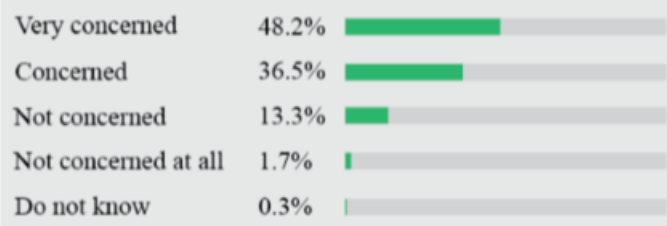
12. מהרשתות החברתיות ומסקרים נראה כי הציבור הפלסטיני מודע ברובו למחלה וחושש ממנה, ובשל כך מציית להנחיות הרשות. עם זאת, כבר כעת ניתן לזהות "ניצנים" של התרופפות קלה בציות הציבור, בייחוד לקראת חודש רמדאן ועונת הקיץ, שעלולים לערער ציות זה אף יותר.

13. בסקר של הארגון הפלסטיני "ג'ד'ור", העוסק בבריאות הציבור, ציינו 81% מהנשאלים כי נגיף הקורונה הוא איום ממשי ו-84% הביעו דאגה מהתפשטותו. 95% תמכו בהטלת עוצר מלא לשם מניעת התפשטות הנגיף, ו-93% העידו כי שינו את שגרת יומם באמצעות ריחוק חברתי (93.8%) והקפדה על שטיפת ידיים (92%) בשל התפשטות הנגיף.

According to your knowledge, can a person be infected with COVID-19 and have no symptoms?

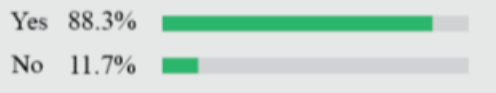

How concerned are you about the possible wide spread of COVID-19 in Palestine?

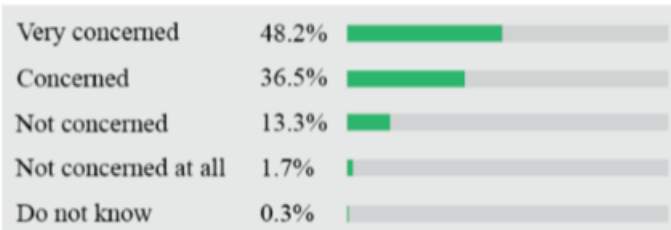

הציבור הפלסטיני מודע לנגיף ולאופן התפשטותו, וחושש ממנו

According to your knowledge, can a person be infected with COVID-19 and have no symptoms?

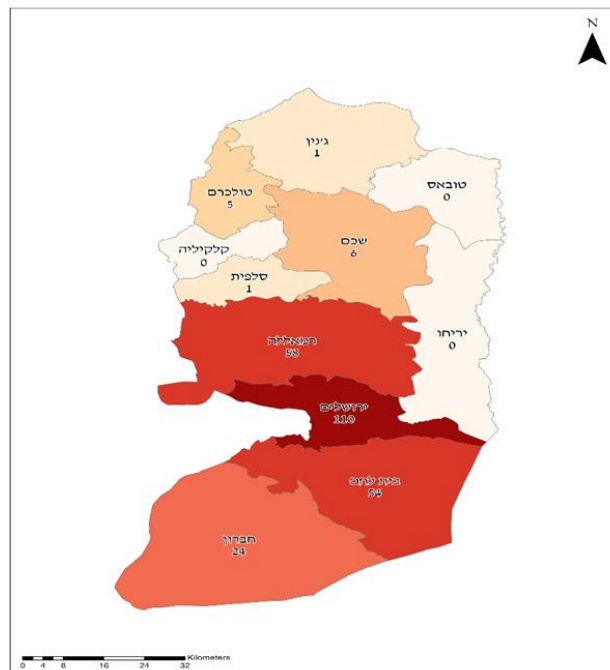
How concerned are you about the possible wide spread of COVID-19 in Palestine?

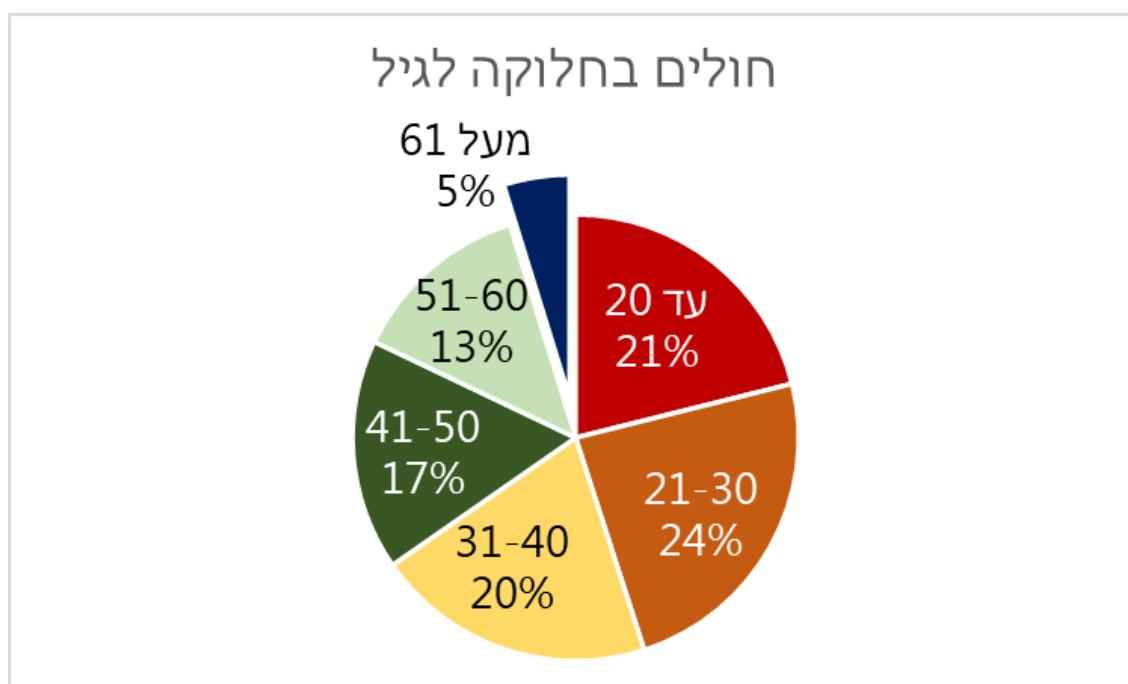
הציבור הפלסטיני מעיד על עצמו כמי ששינה את התנהגותו נוכח הקורונה ומקפיד יותר על שטיפת ידיים ושמירה על ריחוק חברתי.

נספח

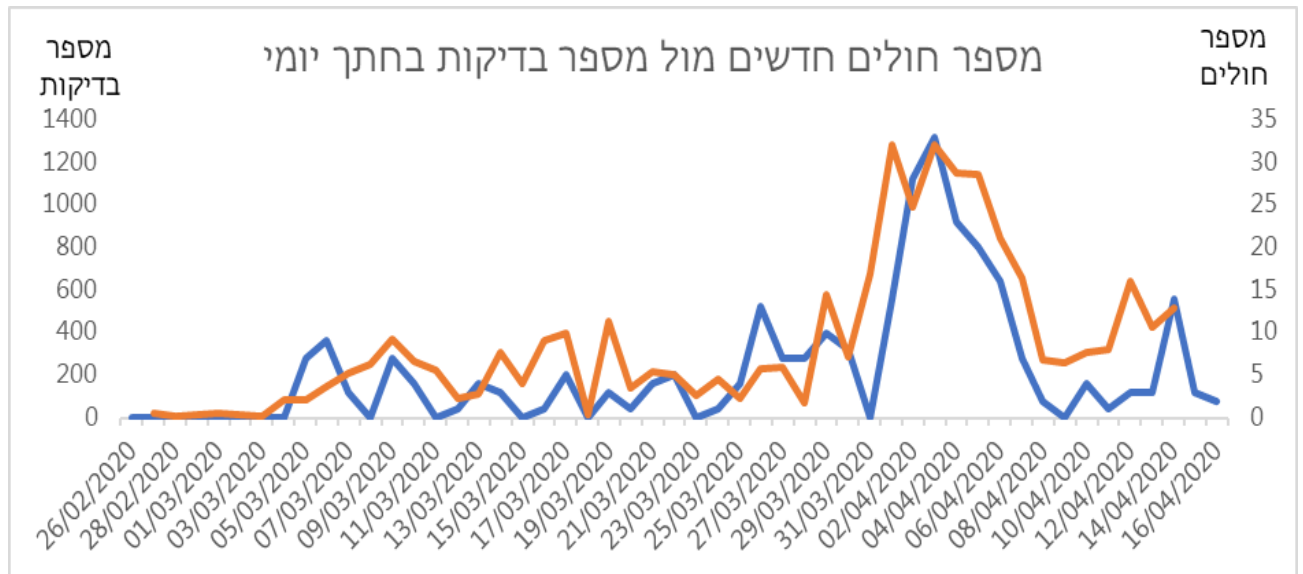
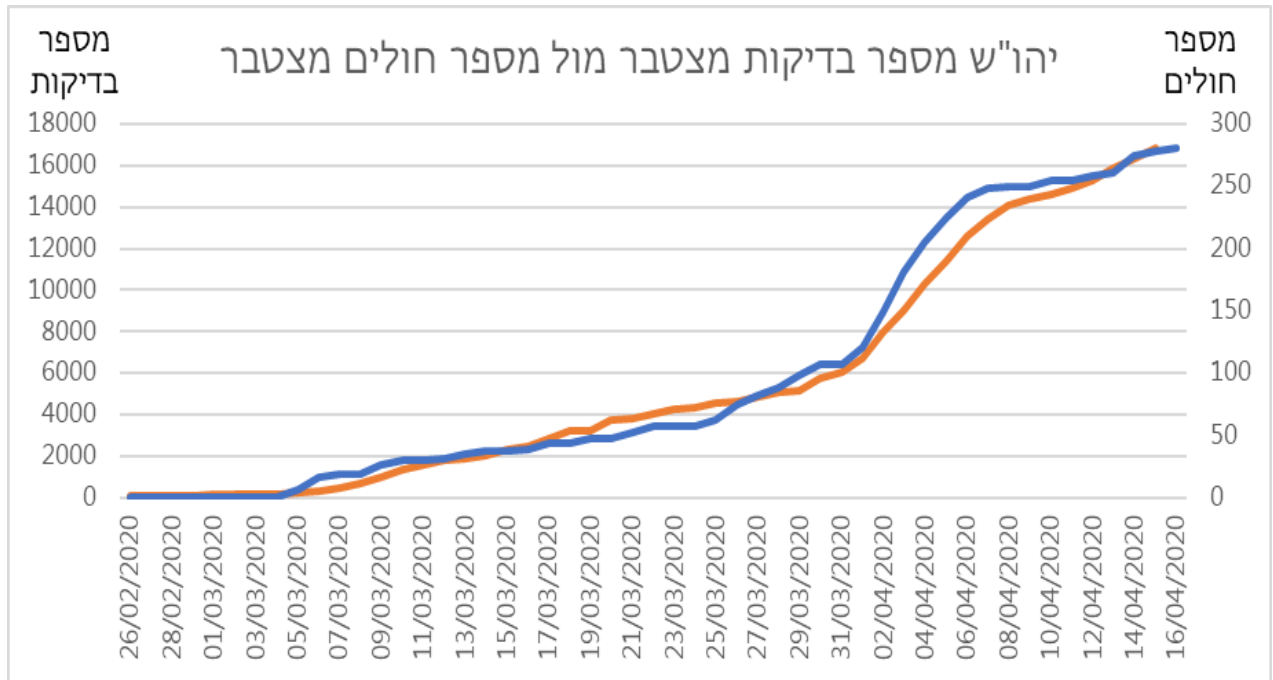
התפשטות הקורונה לפי מחוזות – מפת חום

פילוח חולים לפי גיל

מספר בדיקות

מקורות

1. corona.ps
2. Portal\geomolg
3. alwatanvoice.com

4. סוכנות הידיעות "סוא"

5. דובר הרשות, אברהם מלחם

6. דוחות מתפ"ש יומיים